

A kabala mestere

Gyermekkoromban hallottam a következő legendát: Valamikor régen egy nagy kincsalmaz őrzésével bíztak meg egy embert. Teltek a napok, multak az évek, — már azok is elköltöztek az élők sorából, akik az őrt odaállították, de ő még mindig áll a vártán, még mindig őriz.

Samuel Aba Horodetzky gyakran eszembe juttatja ezt a furcsa őrt, akire az a csodálatos legenda emlékeztet. Immár három évtizede annak, hogy Horodetzky Nyugateurópa egyik metropolisában él és foglalkozik a chaszidizmussal. Összegyűjti a chaszid-mondákat, azokat a káprázatos legendákat, amelyeket a zsidó nép hosszú elszórtóságában teremtett az elmúlt korszakok nagyjai által. A népi olimpusz — a könyvek hegye — mindig tárva áll előtte és ennek kövei között keres ő és talál fénylő gyémántokat, meg ragyogó rubintokat. Mind-ezeket egybegyűjti szerető kézzel és alkotja azt a hosszú cikksorozatot, amellyel minden folyóiratot eláraszt „Lokoroth hachasziduth“ a chaszidizmus történetéhez címmel.

Horodetzky egy Mallin nevű orosz városkában született. Mint az optai caddik unokája chaszid nevelésben részesült, hogy méltó legyen nagy elődjéhez. Sok Talmudot tanult, ugyszintén foglalkozott kabalisztikus művekkel is, amelyek mély vallásos-misztikus érzést fejlesztettek benne.

— Annak idején — írja Horodetzky memoárjában — hosszú chaszidruhát viseltem és szombat napján selyem-kaftánban jártam „kalpikkal“ a fejemen.

Tizenhétéves koráig még az új héber irodalom is teljesen ismeretlen volt előtte. Véletlenül olvasott ugyan *Mapu* és *Szmolenszkin* elbeszéléseiből, de ezek nem hagytak mélyebb nyomot az ifjú chaszid lelkében, aki már ismerte akkor a barszalawi Rabbi Nachmann titokzatos esodás legendáit. Elvértve azonban a kezébe kerültek *Krochmal* és *Zweifel* művei, amelyek döntő hatással voltak rá. Ezek a filozófiai művek felébresztették benne a kutatás vágyát és „lassan-lassan lerombolták hitének lelkében emelt oltárát...“

Ez Samuel Aba Horodetzky, mint típus. Külön helyet foglal el héber irodalmunkban, mint író. Az új héber irodalom — úgy a kutató, mint az elbeszélő — teljesen profán volt Horodetzky megjelenésének idején. Az írók egészen kiküszöbölték írásaikból a vallásos érzületet, sőt a zsidó tudományok művelői is inkább foglalkoztak előszeretettel a középkori *pijut*, liturgiai költészettel, míg az utolsó évszázadok zsidó történelmének legjelentékenyebb korszakát, a *chaszidizmus korszakot* — elhallgatták. Horodetzky volt az első, aki belevitte a zsidó tudományokba a chaszidizmus kutatását s a chaszidizmus gyomos kertjében sajátos ösvényt vágott magának.

„Horodetzky szereti az áradó melegeket, az érzést és hódolatot érez minden fenséges iránt. Ő nem fejt meg problémákat, de nem is akar kérdezni, csak rendezni és megvilágítani akar. Mindig kitaposott uton jár és nem fél a lelki árvaságtól, ha az összes körüllevő gyertyák ki is alusznak. Az összetűzés távol van tőle; szerinte nem hiányoznak proféták, csak érteni kell az idők szavát és a kiváló egyéniségek jeleit. (Micha József Berdicszevski — Horodetzkyról írott monográfiájában.)

Különben Horodetzky nemcsak kutatója, de költője is a chaszidizmusnak s talán egyike a legkitűnőbb chaszid-költőknek, kiket héber irodalmunk ismer. Költészetének alaptónusa az a lány melankólia, amely középkori héber költőink vallásfilozófiai versein átvonul. Az a vallásos alázatból, a mulandóság érzéséből fakadó halk rezignáció, mely gyermeki megadással hajtja le fejét az anyaföldre. Írásaiban kidomborodik az a mély vallásos sóvárgás, a vakbuzgó világszemlélet, amely sajátja *Peretz*, *Steinberg*, *An-Sky* és a chaszidizmus többi elbeszélőinek. Háborgó lelke keresi az Istent. Az Istenhez való teljes odaadás — mondja a vallásról írt tanulmányáról — ez a vallás alapja. A szív természetes hite az „ismeretlenben“ — ez lényege, valója, lelke a vallásnak, hánósámá sebádat.

„A vallás szívbéli dolog, nem észbéli. A vallás mesterkéletlen, titokzatos, költői. Nem tűri meg az okoskodást, a józanságot, a számítgatást. Ha a józan ész elfogulatlanul vélt kritikájával meg akarja világítani, akkor a vallás igazi értelmében eloszlik és száraz filozófiai tétel lesz belőle. A zsidóság tudományossága alapján véve az érzés vallása, a

szívbéli hit, Istenhez való természetes odaadás. A zsidóság törvényei: Isten és ember szeretete, Igazság és egyenesség, *cedek vójóser*.

Ez a hitről alkotott felfogása korunk egyik chaszidjának s minden „eretneksége“ mellett látjuk azt a nagy hitet, mely lelkében ég és átsugározza minden sorát. Kabalával és chaszidizmussal halmoz

A svájci rendőrséggel felmerült incidens után az orosz delegátusok megjelentek a világgazdasági konferencián

Genf, május 5. A svájci rendőrség a világgazdasági konferenciára Genfben érkezett orosz delegátusok védelmére a legszélesebbkörű óvintézkedéseket tette meg, amelyek annyira mentek a minuciozításban, hogy az orosz delegátusokat nagyon is kellemetlenül érintették. A svájci rendőrfőnök kijelentette az orosz delegátusok előtt, hogy csak akkor vállal felelősséget biztonságukért, ha alávetik magukat intézkedéseinek, amelyek szerint az orosz delegátusokat, akár autón, akár gyalog mennek valahová, mindenüvé detektívek kísérik el. Az orosz delegátusok ezen túlzott óvatosság ellen tiltakozást jelentettek be s már-már úgy látszott,

el bennünket Horodetzky írásaiban s a szív egyformán táru fel mind a kettő előtt. Káotikus életünk zürzavarában is érezzük, hogy valami sugárzó fény dereng az ó- és újhéber misztérium tekervényes ösvényei közül s ezeken az ösvényeken tévelygünk mi és keressük utat, — míg találni fogunk...
Schön Dezső

hogy konfliktus fog kitörni és a szovjet delegátusok hazautaznak Moszkvába, amikor Droumond, a Népszövetség főtitkára lépett közbe az ügy elsímitása érdekében. Droumond, a szovjet-delegátusokkal való félőrs tanácskozás után rábirta őket arra, hogy az ügyet ne itéljék meg meg túlzottan. Az orosz delegáció végül ki is jelentette, hogy a nézeteltérést, amely a svájci rendőrség túlzott figyelmé miatt felmerült, elsímitottnak tekint. Az ügy elsímitása után az orosz delegátusok teljes számban megjelentek a gazdasági konferencia első ülésén, amelyen óriási feltűnést keltettek.

Mivel vádolja Charlie Chaplint felesége?

Megjelent Litta Gray beadványa a filmművész ellen. Az amerikai kormány visszavonja a Chaplin elleni kiutasító végzést

London, május 5. Charlie Chaplin körül még mindig hullámszél a botrány tengere és a világot újabb azzal lepleti meg Chaplin ellenfelei, hogy hogy kiadták feleségének, Litta Graynek a törvényszékhez benyújtott panaszát.

Eszerint Chaplin e nővel „embertelenül és kegyetlenül“ bánt el. Állítólag már a lakodalom estjén így szólt barátaihoz:

— Fiúk, ez a házasság még mindig jobb a fegyháznál és földolog, hogy sokáig nem tart.

A lakodalom követő napon pedig nem tudott más udvariasságot sugni ebédközben felesége felé, mint azt:

— Mondhatom neked, ez a házasság nem fog sokáig tartani. Ugy meg fogom untatni magam veled, hogy sokáig nem fogsz együttélni velem.

A panaszokban Litta Gray nem tudja eléggé hangsúlyozni, hogy mennyire nemesszívű, mennyire szerette férjét és milyen gyöngéd és hűséges volt hozzá. Ezzel szemben Charlie Chaplin egyre csak azt vetette az asszony szemére, hogy a házasságba belekényszerítette, hogy pénzt zsaroljon tőle és tönkretegye. Többször szélhámosnőnek nevezte, veszedelmes „aranykérésnek“, akinek egyetlen célja, jómódu férjét elcsipni és elválni tőle busás végkielégítés ellenében. Azonkívül Chaplin a legbrutálisabban vetette szemére, hogy gyermekeket hozott a világra. Folyton visszatérő vádjá a panaszban, hogy rá akarta birmi titkos mütéthez való hozzájárulásra.

A házasságot követő napon nászutra indultak Los Angeles felé. Akkor Chaplin kijelentette, hogy külön fülkében kíván utazni. Amikor fiatal felesége benyitott hozzá, így fordult rá:

— Miért tolokodsz be ide hozzám? Megesküdtem veled és ezzel vége!

Elmondja továbbá, hogy Chaplin egy alkalommal késő éjszaka jött haza. Berohant felesége hálószobájába, fölriasztotta álmából és szidalmazta, amiért begratta ebbe a „gyalázatos házasságba“.

„Akkor — mondja a nő — éppen áldott állapotban voltam és nagyon idegesített férjem brutális föllépése. Sirva kérleltem:

— Nem én vagyok az oka és nem tudok segíteni rajtad. Hagyj aludni kérlek és ne beszélj ezekről a dolgokról velem éjszakának idején.

— Azonban rám rivalt:

— Most akarok!

És tolokodó látogatását hajnali öt óráig huz a ki.

Egy más alkalommal töltött revolverével fenyegetett meg“.

Litta Grey ezután férje általános viselkedését teszi szóvá, amely gusztustalan volt és olyan, hogy hatósági iratban nem is reprodukálható.

Charlie, aki filmen nem mondható veszedelmes nőcsábásznak, ebben a beadványban mint egy kicsapongó, közveszélyes szoknyavadász szerepel, aki magát Casanovát is megszégyeníthetné. „Érdeklődött — mondja Litta — más nők iránt és érdeklődését föntartva, mindig azt állította, hogy ehhez kétségbevonhatatlan joga van. „Ez a nevelés ember azt hitte, hogy kis tehetsége miatt Amerika személt huny erkölcselenségei fölött“. Litta megtudta, hogy Charlie idejének nagy részét egy ismert moziszinésznő társaságában tölti el. Amikor ezt szóvá tette előtte, a „hencegő férfi“ így felelt:

— Ugy van, gyakran vagyok vele együtt. És tudd meg, hogy szeretjük egymást. Ne törődj vele, mert akár akarod, akár nem, én meg fogom látogatni, mert téged nem szeretlek és csak azért élek veled, mert rákényszerítettek a veled való házasságra.

Chaplin egy alkalommal arra vetemedett, hogy Littát megkérte, jöjjön vele és látogassák meg együtt a filmművésznőt. És egyre a nőről beszélt, folyton csak dicsérete és többször kijelentette, hogy a világon nincs különb nő ennél. „Ez — mérhetetlen lelki kinokat és gyötrődéseket szerzett nekem“ — írja.

A panasz csattanója azonban: a pénz. Az önzetlen Litta Grey nem akar egyebet — mint egy „bölcselel meghatározott és megállapított havi járandóságot.“

A panaszos beadvány nyilvánossághozatala nem érte el a kívánt hatást. Charlie Chaplin ellenfelei most már átlátják az asszony szándékát, amely a minél busásabb végkielégítés felé irányul. Azt hiszik, hogy azzal, hogy most már a Charlie Chaplin-ügy teljesen nyitlan áll a közvélemény előtt, kivihető lesz, hogy a filmművész ellen kiadott kiutasítási parancsot az Egyesült Államok kormánya visszavonja és Charlie Chaplin ismét Holliwoodban fogja érvényesíteni szeniális filmművészetét.

Hölgyeim! Tavaszi kalap ujdonságokat az és nyári kalapokat az

Ideal kalapszalonn

ban a legolcsóbban Reg. Ferd. 8. sz. szerethetnek be

Alakítások és formálások a legulabb formákra 48 óra alatt készülnek

A sékelért dolgozik Niszan és Ijjar hónapjaiban minden cionista.

Tavaszi ruhák olcsó festése, tisztítása megkezdődött CINK-nél, Cluj

A közlekedő letre gyűlték és ilyen értekezletet küldni, mert vita, hogyan lecsökkenti, ezeket a terhek

Most az egy hogyan lehet egekét. Hogy men, az még egy akármint is határokatok vasuti katasztr esetre sem, mer ha két vonat szerencsétlenség nemcsak az ut drága tarifa, de drága az utazás kor zsufoltvorról-állomásra. sebb lesz a vas olcsóbb volt. fogja, hogy a volna, még job tőrni a fejét, felfokozni. Es rájön arra, hogy srófolni a tarif fészökök, az ut den a régiiben. egyszer megpr szállítaná a tar a bolt...

Mióta ez a mult el egy kormányásterés nem speci mazni szokta táris kormány. Megezik néha, többségnek is szempontokból niszterben. Ily pozicióját meg azaz a terhet kormányáster

Nálunk az Nem azért v sére, mert v tenni a bárso valakit, vagy miniszteri tá mert a minisz valamennyien litikai szolgál hogy ig új jos, s más ból azt, aki m lyet csinálni az és így jön

Igaz, hogy mert a minisz zük, hogy jo székhöz, mint nem akad köz nem elég vol miniszterséget

Május 8-ik kontra antisz Jasiban, a má szemíták erő kompromittáló professzor elle nyitványt áll azt is, hogy Mindkét eset doktrina szeri a legfőbb vez nyitványt egy dig azt tanít megievo háza új ingatlanok Már pedig ez fessor nevébe tapadt fogalm és minden an fessor maga

Igy érte vezérükkel sz

PIL-PUL

A közlekedésügyi minisztériumban értekezletre gyűltek össze a vasutügyi direktorok. Az ilyen értekezletekből ritkán szokott jó dolog kislúgni, mert rendszerint nem arról folyik a vita, hogyan lehet az utazó polgárság terheit lecsökkenteni, hanem inkább arról, hogy lehet ezeket a terheket még felszórfolni.

Most az egyszer mégis arról folyt a vita, hogyan lehet elkerülni a vasuti szerencsétlenségeket. Hogy mit határoztak ezen az értekezleten, az még egyelőre titok és nagy kérdés, ha akármit is határoztak, sikerülni fog-e ezeknek a határozatoknak a segítségével elkerülni a vasuti katasztrófákat. Az összeseket semmiesetre sem, mert nemcsak az a szerencsétlenség, ha két vonat összetörik, de majdnem akkora szerencsétlenség az is, hogy a vonat drága. De nemcsak az utasokra nézve szerencsétlenség a drága tarifa, de a vasútra nézve is, mert ha drága az utazás, kevesebben utaznak és a más- kor zsúfolt vonatok üresen robognak állomásról-állomásra. Ha meg üres a vonat, még kevesebb lesz a vasút bevétele, mint amikor még olosabb volt. Év végén pedig, ha a CFR látni fogja, hogy a deficit áheyyett, hogy csökkent volna, még jobban nőtt, megint csak azon fogja törni a fejét, hogyan lehet a vasút jövedelmét felfokozni. És nagy bölcsességében megint csak rájön arra, hogy a legegyszerűbb mód újból sűrűlni a tarifán. Egy csavarás, a jegyek ára fészökik, az utasok álla leesik és marad minden a régiiben. Nem volna jobb, ha a CFR egyszer megpróbálná fordítva a dolgot és leszállítaná a tarifát? Hátha akkor jobban menne a bolt...

***

Mióta ez a kormány uralomra került, nem mult el egy hét, hogy fel ne bukkanjon a kormányátszervezés híre. A kormányátszervezés nem speciális averescanus találmány, alkalmazni szokta néha a világ minden parlamenti kormánya,oltéve, ha szükség van rá. Megesik néha, hogy még a kormányt támogató többségnek is megrendül politikai, vagy szak-szemponctokból a bizalma egy, vagy két miniszterben. Ilyenkor a kormány, hogy a maga pozícióját megmentse, kidobja a ballasztot, azaz a terhet jelentő minisztereit és kész a kormányátszervezés.

Nálunk azonban másképpen megy a dolog. Nem azért van szükség a kormány átszervezésére, mert valakit, vagy valakiket ki kell tenni a bársonyszékéből, hanem azért, mert valakit, vagy valakiket be kell ültetni a miniszteri tárcába. Legtöbbször valakiket, mert a miniszterjelöltek száma egész légió és valamennyien jogot formálnak arra, hogy politikai szolgálataikért kárpótolják őket. Mivel-hogy a legúj tárcákat kreálni egy kicsit bajos, és más hátra, mint kitenni a kormányból azt, aki már eleget volt miniszter és helyet csinálni annak, aki még semmit sem volt az és így jön létre a kormányátszervezés.

Igaz, hogy egy kicsit nehezen jön létre, mert a minisztereknek olyan a természetrajz, hogy jobban ragaszkodnak a bársonyszékhez, mint a púpos ember a pupjához és nem akad közöttük egy se, aki az mondáná, hogy elég volt, akárhogy is elege van a másik miniszterségéből a miniszterjelölteknek.

***

Május 8-ikán meg lesz az antiszemita és a kontra antiszemita kongresszus. Az egyik Jasiban, a másik Bukarestben. A kontra antiszemita erősen felkészülnek és egy halom kompromittáló adatot gyűjtöttek össze Cuza professzor ellen. Azt is, hogy erkölcsi bizonyítványt állított ki egy zsidó iparosnak és azt is, hogy egy zsidónak adta el a házat. Mindkét eset megbeküldő bűn, mert a cuzista doktrína szerint minden zsidó gazember, tehát a legfőbb vezér nem adhat ki erkölcsi bizonyítványt egyetlen zsidónak sem, másrészt pedig azt tanítja a cuzismus, hogy a zsidóktól a megadó házaikat is el kell venni, nem hogy új ingatlanok megvásárlását lehetővé tegyék. Már pedig ez a szó, hogy cuzismus, Cuza professzor nevéből származik és mi lesz a szóhoz tapadt fogalmi komplexumból, ha a szó töve és minden antiszemita eddigi feje Cuza professzor maga is tulteszi magát rajta.

Igy érnek a kontra antiszemita eddigi vezérükkel szemben. A vezér pedig, aki Ja-

ban kongresszust fog ülni, nem is érvel. Egyszerűen visszavág újabb és újabb deklarációkkal, amelyekben újabb és újabb ellenfeleit egyszerűen kizárja a Ligából. Ez a legfontosabb érv, mert cuzismust mégsem lehet csinálni Cuza ellen és valószínűleg erre gondoltak a

kontra antiszemita, amikor kijátszották a legnagyobb tromfot és állítólag lemondottak a cuzismusról is, sőt az antiszemizmusról is. Ha ez igaz, akkor mégis csak volt valami haszna Cuza agitációjának, ha tényleg anti-antiszemitaikat nevelt.

A Missziszípi árja elől elmenekült lakosság közt tifusz ütött ki

Fegyenceket vezényeltek ki a gátakra. Másfélmillió a hajléktalanok száma

Newyork, május 5. A Missziszípi áradása még mindig rombol és pusztít. A gátszakadások egyre tartanak, legújabbán Vixburg és Natabez között történt gátszakadás, ezen a területen a víz újabb 40.000 kilométert árasztott el. Másfélmillió lakos lett hajléktalan.

Milliken közelében a gátszakadás következtében 20.000 hektár került víz alá. A területen fekvő 48 községet repülőgépekről figyelmeztetik a közelgő veszélyre. A gátakra a munkálatok elvégzésére fegyenceket is kivezényeltek. Az ár miatt egyes helyeken már a fák koronái sem látszanak. A borzalmas katasztrófa nyomában újabb borzalom ütötte fel fejét: a menekültek táborában tifusz ütött ki. Eddig 37 megbetegedés történt.

Németország julisubán napirendre tűzeti a Rajnavidék kiürítésének kérdését

Chamberlain és Briandt között teljes az egyetértés

Páris, május 5. Megerősítik a hírt, hogy Doumergue és Briand Londonba utaznak. A külügyminiszterek Chamberlainnal eszmecsereit fognak folytatni a politikai kérdésekről. A sajtó szerint teljes az összhang a két állam külpolitikája között és ez meg fog nyilvánulni julisubán is, amikor Németország Genfben napirendre kívánja tűzteni a Rajna-vidék kiürítésének kérdését.

Páris, május 5. Miután Hoesch német nagykövet megbetegedett, helyette Rieth követségi

tanácsos tegnap megjelent Briandnál és a német-francia gazdasági viszony javítása érdekében inter-veniált. Evégett kérte a francia-dán tarifa egyes tételeinek módosítását a németek érdekében. Kijelentette, hogy a német kormány változatlan meggyőződése, hogy csupán a francia-német kuzeledés biztosíthatja a békét.

Rieth és Briand hosszabb tanácskozást folytattak a rajnai megszállítás kérdésében is.

Goga belügyminiszter május hó végén inspekciós körútra indul Máramarosba

Az állampolgársági razzia kudarcá után nyomorvizsgáló-bizottságot delegált a belügyminisztérium

(Sighet—Máramarossziget, máj. 5. Az Uj Kelet tudósítójától.) A teljesen lerongyolódott és a gazdasági válságtól legtöbbet szenvedő Máramaros-megye néhány hónap óta a bukaresti politika érdeklődésének homlokterébe került. Az utóbbi időben a kamarában és a szenátusban is nap-nap után interpellációk hangzottak el, amelyek a máramarosi lakosság hihetetlen nyomoráról számoltak be és a tarthatatlan helyzetnek gyökeres orvoslását sürgették.

Hatvanezer idegen legendája

Mint ahogy Máramarosban, a közhit szerint és a valóságban is sok a zsidó, a Keresztény Nemzetvédelmi Ligának kézenfekvő volt az a feltevés, hogy a máramarosi nyomornak — a zsidó az oka. Cuza és antiszemita képviselő-társai több interpellációjukban azt erősítették, hogy Máramarosban hatvanezer idegen él illegálisan, akiknek nincs állampolgársági joguk és ezeknek a lecsapolásával, illetőleg kiutasításával meg lehetne oldani a máramarosi nyomort.

Ez a képtelen állítás — Cuza természetesen a legális állampolgárságu öslakos zsidóságra gondolt, amelynek tömegei épen olyan hallatlanul nyomorognak, mint a román parasztok — hitelre talált a hivatalos körökben.

Az eredménytelen állampolgársági razzia

A cuzista interpellációk hatása alatt Goga egy bizottságot delegált, amely egy közigazgatási vezérfelügyelő vezetésével március hó végén Máramarosszigetre érkezett, hogy a hatvanezer „idegent” felkutassa.

A bizottság két álló hónapig tartózkodott Szigeten, azután anélkül, hogy az állampolgársági razzia valamilyen pozitív eredményt ért volna el, visszautazott Bukarestbe.

Az eredménytelen razzia világosan bebizonyította, hogy az interpelláció során hangoztatott hatvanezer szám a fantázia birodalmába tartozik és egész Máramarosmegyében talán 60 olyan idegen állampolgár sincs, akik illegálisan tartózkodnának Máramarosban és ezeknek a kiutasítása egyáltalában nem enyhítheti a máramarosi nyomort.

Uj bizottságot delegált a belügyminiszter

Az állampolgársági razzia kudarcának hatása alatt a belügyminisztérium frontot változtatott és Arghilescu máramarosi képviselő, valamint Rednic dr. és Birlea dr. máramarosi szenátorok bevonásával egy új bizottságot küldött ki, amelynek az a feladata, hogy beutazva a megyét, tegyen jelentést a helyzetről és a gyökeres orvoslás lehetőségeiről.

Ez a bizottság, amely a helyi viszonyok ismerőiből van összeállítva az általános nyomor mellett meg fogja találni a zsidó nyomort is. Rá fog találni azokra a nyomorúságos falusi viskókra, ahol terhes családjukkal elképzelhetetlen szegénységben élnek a kötörő zsidók és látni fogják azokat a szakállas zsidó munkásokat, akiknek csakánya versenyt esztog a román munkásokéval napi 60—70 lej éhbérért.

Értesülésünk szerint egyébként Goga belügyminiszter személyesen is Máramarosszigetre érkezik e hó végén és így közvetlen-közlemből gyűjthet tapasztalatokat Máramarosmegye helyzetéről.

20%

árleszállítás mellett fest, tisztít, mos a

„CRISTAL“

gőzmosó-, vegytisztító- és kelmefestő-gyár. CLUJ Telefon 500.

Az ország nagyobb városaiban képviselve

Fióküzletek: Calea Regele Ferdinand 132.
Piata Mihailu Viteazul 4.
Str. N. Jorga 2.
Str. Regina Maria 9.
Calea Motilor 49.

cidens entek

és a szovjet zkvába, amikor főtükára lépett kében. Droumal való félőrás arra, hogy az ottan. Az orosz hogy a nézet-ség tulzott fi-tottnak tekinti. osz delegátusok gazdasági konfe-óriási feltűnést

sége? kormány

ános viselkedé-an volt és olyan, reprodukálható. ondható vesze-a beadványban yes szoknyava-ovát is megszé-ondja Litta —fontartva, min-kétségbevonha-ges ember azt Amerika sze-tt. Litta meg-agy részét egy n tölti el. Ami-hencegő férfi“

k vele együtt. gymást. Ne tö-akár nem, én ed nem szeret-ert rákénysze-

vetemedett, e és látogassák s egyre a nő-e és többször ncs különb nő ki kinokat és -irja.

a: a pénz. Az yebet — mint megállapított

osszágrahozatala arlie Chaplin szszony szándé-kielégítés felé hogy most már nyiltan áll a hogy a film- parancsot az szszavonja és ban fogja ér-ét.

ap ujdonsá-
gokat az
alon-
d. 8. sz.
ok
t kőszölnök

és Ijjar
nista.

Cluj

Salamon Izrael a kolozsvári hadbíróóság előtt

A tárgyalás sem produkált bizonyítékokat az aranyosgyéresi gyáros ellen.
A vád tanui „hallották” a vádakat. Péntekre halasztották a per folytatását

(Cluj-Kolozsvár, május 5. Az Uj Kelet tudósítójától.) Hosszu hónapokig tartó előzetes vizsgálat után ma került tárgyalásra Salamon Izrael bűnpöre a kolozsvári VI. hadtest hadbíróóságának 2. számú tanácsa előtt. A per méreteiben és vonatkozásaiban messze kiemelkedik a szürke és hétköznapi bűnperek sorából: Salamon Izraelt hatrendbeli gyilkosság, bankrablás és a román nemzeti trikolor meggyalázásával vádolja meg a katonai ügyészség. De ezeken a vádakon túl is a kolozsvári és bukaresti román sajtó, főként a „Biruinta” már négy hónappal ezelőtt, Salamon letartóztatásának napjaiban pálcát tört a vádlott fölött — szenzációt hajlászó cikkben számolt be a „zsidó” által elkövetett szörnyeségekről, vadállati kegyetlenségekről és az egyik kormánylap „szörnyetegnek” keresztelte el Salamon Izraelt.

A mai tárgyalás

Ilyen mesterségesen hevített atmoszférában tűzte ki a kolozsvári hadbíróóság még az elmúlt hónapban tárgyalásra a bűnpert, de a tanúk meg nem jelenése miatt a tárgyalást mára halasztották el. Ma délután három órakor nyitotta meg a tárgyalást nagyszámu és előkező közönség jelenlétében az elnökö Calciuc ezredes. A vádat Negulescu kapitány királyi ügyész képviseli, a vádlott védelmét dr. Dunca Jenő és dr. Fehér Dezső kolozsvári ügyvédek látják el.

Salamon nacionaléját veszi fel az elnök. Salamon Izrael, a vádlott, 32 éves, hatalmas termetű ember. A négyhónapos vizsgálati fogság és az igazalmak törölhetetlen nyomokat véstek arcára. Kissé megtörtén, görnyedten áll ez a robusztus ember bírái előtt. Felolvassák a vádiratot. Salamon Izraelt súlyos vádakkal illeti a katonai ügyészség. A vádirat szerint Salamon Izrael 1918 őszén, a forradalmat követő zavaros időkben kétes elemekből csapatot alakított, amelynek tagjai a román nemzeti tanácsok aspirációival szembehelyezkedve, több román parasztot legyilkoltak, kiraboltak.

A „cionista” gárda

Elmondja a vádirat, hogy az osztrák-magyar monarchia összeomlása után a gyulafehérvári határozat értelmében a román nemzeti tanácsok kezébe került a hatalom. Szilágysomlyó környékén, főleg Budapestről lekerülő elemek bizonyos „cionista” gárdákat alakítottak, amelyek bolsevista eszmékkel voltak átitatva. Ez a banda magához ragadta a hatalmat Szilágysomlyón és környékén. A banda tagjai a környéken rekvirálás címén raboltak és az ellenszegülő parasztok közül Dumitru Kis felsővulkáni, Radu Pascu preoteasai, Joan Todoran cristelei, Cristea Michali és Joan Cozma somlyói parasztokat meggyilkolták. A vádirat szerint Salamon Izrael parancsnoki minőségben működött ennél az osztagnál. „Nincsenek ugyan konkrét bizonyítékok arravonatkozólag, hogy Salamon Izrael résztvevő volt a gyilkosságokban” — mondja a vádirat — „de valószínű, hogy azokban résztvevő”.

Rablás és nemzetgyalázás vádja alatt

Ezek volnának tehát a gyilkosságok. A vádirat elmondja ezután, hogy Salamon Izrael belépett a kommunista nemzeti tanácsba és mint ilyen, a Magyar Nemzeti Bank szilágysomlyói fiókjából hatmillió koronát vett fel és azt Debrecenbe szállította. „Nincs kizárva” mondja a vádirat, „hogy ebből az összegből el is tulajdonított volna.” Végül azzal vádolja meg a katonai ügyészség Salamon Izraelt, hogy 1918 decemberében lépte a nemzeti trikolort a szilágysomlyói nemzeti tanács épületéről.

Kéjutazások a Stella d'Italia salongőzhajóval

Legközelebbi indulások:

8. Utazás Dalmácia, Sicília és Északafrikába június 14-től 30-ig. Utiköltség 24 angol fonttól fölfelé.
9. Utazás Olaszország körül, a francia Rivieráig, július 2-től 20-ig. Utiköltség 27 angol fonttól fölfelé.
10. Utazás Északafrika, Görögország és Dalmácia július 21-től augusztus 6-ig. Utiköltség 24 angol fonttól fölfelé.

Ezen, valamint az ezutáni utazásokról szóló kimerítő prospektus és utleírás ingyen kapható: **COSULJCH LINE** Bucuresti, Calea Grivitei 181.

Kihallgatják a vádlottat

Félórán tartott a 24 oldalra terjedő hatalmas vádirat felolvasása. Ezután a kihallgatásokra tértek át. Elsőnek Salamon Izrael kihallgatása következik.

Elnök: hallotta, hogy mivel vádolják.

Vádlott: Igen.

Elnök: Beismeri a vádokat?

Vádlott: Nem! Csak annyit vallhatok be, hogy a román nemzeti trikolort levettem. De ezt is felsőbb parancsra tettem. Egyizben egy szilágymegyei községben rekvirálni voltunk, ugyancsak felsőbb parancsra. Ennyit tudok a vádakkal és ezeket bevalom. De „cionista” gárdák létezéséről nem tudok. Nem voltak ott cionista gárdák, én magam a székely osztagban szolgáltam.

Arra a kérdésre, hogy a pénzeket milyen címen vette fel a bankból, kijelenti Salamon Izrael, hogy vezető tagja volt a somlyói nemzeti tanácsnak, amely erre utasítást adott neki.

Elnök: Ktől kapták az utasításokat?

Vádlott: Budapestről.

Elnök: Én magam is azon a fronton harcoltam volt ebben az időben. Tudom, hogy a vörös osztagok mellett működtek Szamuely terrorszázadai, amelyek listát készítettek azokról az emberekről, akiket ki kell végezni. Ezekről nem tud?

A székely gárdában

Salamon Izrael, aki eddig töredezett románsággal adta elő vallomását, zavaros választ ad. Dr. Fehér védő kérdésére Munteanu hadnagyot, a hadbíróóság magyar tolmácsát hívják a tárgyalóterembe és azután magyarul folytatta vallomását. Most összefüggően előadja Salamon Izrael, hogy került Szilágysomlyóra.

— 1918-ban a francia fronton szolgáltam. Kérvényt adtam be a parancsnoksághoz, hogy helyezzenek át a csendőrséghez. A kérést teljesítették, időközben azonban, míg én hazajöttem, kitört a forradalom. Beléptem a nemzetőrségbe. Azt hittem ugyanis, hogy forradalom lévén, nem kell már katonai szolgálatot teljesítenem. Időközben a román hadsereg elől visszavonulva, a városba jött egy székely hadosztály, Gyurocsik őrnagy parancsnoksága alatt. Láttam, hogy rendes katonai formáció, ezért szolgálatra jelentkeztem. Debrecenbe vittek, ahol rendes felszerelést kaptunk, majd visszajöttünk Szilágysomlyóra.

Eltávolítják a nemzeti zászlót

Itt parancsot kaptunk, hogy a demarkációs vonalat foglaljuk el és szálljuk meg. Balogh hadnagy vezénylete alatt egy századdal Nagyfalva irányába indultunk el. Szilágysomlyón kiszálltunk. Az őrnagy parancsot adott, hogy a román nemzeti zászlót távolítsuk el, a nemzeti tanács tagjait vegyük őrizetbe. A parancs végrehajtásának az én szakaszom kapott megbízást, amelynek parancsnoka egy Sztolka nevű őrmester volt.

Elnök: Hol van most ez az őrmester?

Vádlott: Elesett a fronton. A parancsot végrehajtottuk. Levettük a zászlót. Délután azonban vissza is tettük. Gyurocsik őrnagy feleségét a román csapatok tusként elfogták Zilahon. Telefonon azt üzenték át a székely hadosztály parancsnokának, hogy ha nem tért vissza a zászlót, akkor lelővik az őrnagy feleségét. Én kétheti szolgálat után megszöktem az osztagtól és Szilágysomlyóra mentem.

Elnök: Miért szökött meg?

Vádlott: Gyurocsik őrnagy folyton szidta a zsidókat. Gyakran részeg volt és akkor a zsidó katonákra ordított. Itt tagja lettem a szocialista tanácsnak. Szilágysomlyón maradtam egészen 1919 május elejéig. Ekkor Budapestre mentem. Innen csak 1921 júniusában tértem vissza Romániába.

Elnök: Egyszóval csak a zászló levételét és a rekvirálást ismeri be.

Vádlott: (Határozottan.) Igen.

A vád koronatanuja

A tanúk kihallgatása következik ezután. Vádnak és védelemnek mintegy 40 tanuja várokozik a folyosón. Elsőnek a vád koronatanuját: Talos Macaveit hallgatják ki. Talos Macavei, a feljelentő, negyvenéves, magas cigány. Balszeme hiányzik. Csapzott haja alatt tompa homlok, husos ajkak, kiugró orr.

Talos nagy bőbeszédűséggel előadja, hogy egyizben Szilágysomlyón agyonlöttek egy Muradan nevű román embert. Ő, mint a nemzeti tanács román tagja, felelősségre vonta a magyar katonákat, hogy miért ölték meg Muradant. Azok azt válaszolták, hogy nem ők ölték meg, hanem három más katona, Binder, még valaki és az öreg Salamon Áron fia.

Dr. Dunca védő: Hová valók voltak azok a katonák?

Tanu: Valahonnan, Debrecenből jöttek.

Dr. Fehér: Akkor honnan tudhatták, hogy Szilágysomlyón él egy öreg Salamon és annak van egy fia?

Tanu: Zavartan hallgat.

Elnök: Miután gyilkosság történt, nincs kizárva, hogy érdeklődtek, hogy kik ölték meg.

Tanu: Szilágysomlyón cionisták voltak, azok közé tartozott Salamon Izrael.

Dr. Fehér kérdésére, hogy uniformisban voltak-e ezek a cionisták, azt feleli a vádlott, hogy igen. — Milyen uniformisban?

— Egyik kalapban, a másik sapkában.

Végül felsorolja a többi gyilkosságokat, de nem tud felvilágosítást adni arról, hogy vajjon Salamon Izrael követte-e el azokat.

Budai Romul tanu, nem tud a cionista gárdák létezéséről.

Salamon Izraelről nem hallotta, mintha a gyilkosságokban résztvevő volna.

Chis Nicolae, Chis Dumitrunak, az egyik áldozatnak testvére, a következő tanu. Talostól hallotta, hogy bátyjának gyilkosai között Salamon Izrael is ott lett volna. Salamon Izrael tagja volt a cionista gárdának.

Tirca Anuta ingadozó vallomása után Mitrasca Vasilet hallgatja ki a hadbíróóság. Mitrasca jelen volt Cozma Joan, a somlyói áldozat elszállításánál. A katonák, aki vitték részeket voltak. Ő nem hallotta egyikőtől sem, hogy a vádlott a gyilkosságban résztvevő volt. Egyébről sem hallott.

Contras Petru a vád utolsó tanuja. Ő a vizsgálat alatt egyik fényképen ráismert a vádlottra, mint aki résztvevő egyik áldozat meggyilkolásában. Midőn azonban szembesítik, kijelenti, hogy nem ő volt az, a gyilkosok alacsony termetű katonák lehettek.

A védelem tanui

Dr. Aciu Sándor szenátor, bankigazgató hosszu vallomást tesz a „cionista” gárdáról. Ez a gárda Budapestről lekerülő katonákból állott, akik között a többség keresztény volt. Salamon Izraelről nem hallott, bár a román nemzeti tanács vezetője volt.

Dr. Mesesan Corioian, ugyancsak a román nemzeti tanács tagja. Hallotta, hogy a vádlott vette le a román trikolort az épületről.

Elnök: Tagja volt-e Salamon Izrael a cionista gárdának?

Tanu: Nem emlékszem.

Elnök: Csodálatos, hogy erre senki sem emlékszik vissza.

Dr. Udvari Józsefet hallgatja ki végül a hadbíróóság. Lényegtelen vallomása után péntek reggel nyolc órára halasztja a hadbíróóság a per tárgyalásának folytatását.

GRADO tengerifürdő

HÄNDLER-Pensio (Villa Lydia). Szigoruan orth. rituális konyha. — Saját metsző. — Mérsékelt árak. Bejegyezve a „Hamburger Verein für Rituelle Speisehäuser”-nél.

Fényképészek, amatőrök

fényképészeti cikke- Bernát papirosáruházakat legolcsóbban a Bernát papírban szereshetik be. Cluj, (Kolozsvár) Fötér 29. Kérjen árjegyzéket. A világhírű Imperial lemezek gyári lerakata

Csinosan butorozott

két külön bejárattal szoba 2-3 ur részére kiadó, esetleg ellátással. Érdeklődni lehet: Berkovitsné, Str. Jorga (v. Jókai-utca) 9.

Öntudatos zsidók, bármilyen irányzat-hoz is tartozzatok, váltsátok meg a sékelt! Lépjetek be annak a nagy tábornak soraiba, amely békés eszközökkel a zsidó nép jövőjét építi.

(Budapest, 6. május 6.) Budapest filmcenzurát a védelmi rendezet tere a komolyság l cenzura működ

megcsonki gal megha eredeti for alakban

Magyarorsz felekezeti izga hatóságok és l értelmek, ho felekezetek me mézsetes, hogy akkor súlyosa zsidó felekezet felekezet ellen

Itt van m film, amelynek filmcenzura — tott a zsidó f izgatást ugy k ban írva van, előtt kettévála

Ezt a jelen tásnak és e

A logikátlanul a filmcenzura mintha nem a kelt volna át

Ugyanezzel kivágták Móz jelent meg. U kátjára nem e kár nevét.

A Volga ha Volga-dal mot a mindenható és merész fant Lengyelországt publikum elé, látta a rövidlá morító eredm

A Volga ha Egy hajóvonta hercegisasszon szerelmes a nő ságszolgáltatás hajóvontató m ez a déleog, sz bolsevista eszm ellen fordul és életét.

Budapesten filmen. A felir tüntetni, hogy munizmus, csak kodnak vad h ezt mondják.

A kivágot a magyar nak

A kacagtat helyen szerepel hercegisasszon volgaparti mu nehogy a herc mesalliance-ot filmszínházaiba lelkü és nemes gasabb szempo rmesét, hanem

hirtelen elv irással

akit természete nál és legszive

STA

A magyar filmcenzura nem engedi át a zsidókat a Vöröstengeren

A szegény muzsik a magyarországi mozikban nem veheti feleségül a hercegkisasszonyt

(Budapest, május 5. Az Uj Kelet tudósítójától.) Budapesten tudvalevőleg a legszigorubb filmcenzurát léptették életbe, amely az erkölcsvédelmi rendeltel párosulva olyan lehetetlen helyzetet teremtett, hogy teljesen nélkülözi már a komolyság legelemibb feltételeit is. A filmcenzura működése folytán Budapesten

megcsonkítják, eltorzítják és valóság-gal meghamisítják a filmeket, amelyek eredeti formájuk helyett, kaotikus torzalakban kerülnek a közönség elé.

Magyarországon tudvalevőleg törvény van a felekezeti igazgatásról. Ezt a törvényt az összes hatóságok és legelső sorban a filmcenzorok úgy értelmezik, hogy nemcsak felekezetek ellen, de felekezetek mellett sem szabad igazgatni. Az természetes, hogyha a zsidó felekezetről van szó, akkor súlyosabban bírálják el az ugynevezett zsidó felekezet mellett i g z a t á s t, mint a zsidó felekezet ellenit.

Itt van mindjárt a „Rabszolgakirálynő“ c. film, amelynek bibliabeli jeleneteiben a magyar filmcenzura — horribile dictu — igazgatást látott a zsidó felekezet mellett. A film ezt az igazgatást úgy követte el, hogy amint a Bibliában írva van, az Egyiptomból kivonuló zsidók előtt kettéválasztotta a Vöröstengert.

Ezt a jelenetet találta a cenzor igazgatásnak és egyszerűen kivágta a filmből.

A logikátlanul újra összeragasztott filmből azután a filmcenzura nagyobb dicsőségére az jön ki, mintha nem a zsidók, hanem a fáraó hadserege kélt volna át a Vöröstengeren.

Ugyanezzel a filmmel történt meg, hogy kivágták Mózeset, mert feje körül dicsfényrel jelent meg. Ugyancsak ennek a filmnek a plakátjára nem engedték rányomtatni Beregi Öskár nevét.

A Volga hajósai című filmet, amely a híres Volga-dal motívumából épült fel, átkeresztelte a mindenható filmcenzura a Visztula hajósává és merész fantáziával átvarázsolta az egészet Lengyelországba. Valóságos filmkósz került a publikum elé, amely nevetve és bosszankodva látta a rövidlátó cenzura működésének elszomorító eredményeit.

A Volga hajósának három főszereplője van. Egy hajóvontató muzsik, egy gárdatiszt és egy hercegkisasszony. A két férfi természetesen szerelmes a nőbe, akinek kezét a költői igazságszolgáltatás szerint eredetileg a volgaparti hajóvontató muzsik kapja meg. És joggal. Mert ez a déleg, szép fiu életét kockára téve, a bolsevista eszméket megtagadva, saját társai ellen fordul és megmenti a hercegkisasszony életét.

Budapesten ez egészen másként alakul a filmen. A felírások mindenáron azt akarják feltüntetni, hogy Oroszországban nincsen kommunizmus, csak a Visztula partján nyugtalanokodnak vad hordák. Legalább is a felírások ezt mondják.

A kivágtott forradalmi jelenetek helyett a magyar kiadásban vígan csókolóznak a nagy ablak mellett.

A kacagtató korrigálások között nem utolsó helyen szerepel, hogy a magyar kiadásban a hercegkisasszonynak nem szabad megcsókolni a volgaparti muzsikot. Félteve öröködnék azon, nehogy a hercegkisasszony — mens Isten — mesalliance-ot kössön, mint ezt a többi országok filmszínházaiban megselekszi. Az igazságvá, jólelkű és nemes férfi a szegény hajóvontató, magasabb szempontokból nem kaphatja meg szerelmét, hanem egy kétségbeesett mozdulattal

hirtelen elvágja a filmet és egy felírással megölik a volgai hajóst,

akit természetesen mindenki tiszta szívből sajnál és legszívesebben a gárdatisztet ölnék meg,

STANIOLT

Nagyban is szállít Révész Béla papírkereskedése Marosvásárhely Kérjen ajánlatot

aki kizárólagossági joggal „csak Budapesten“ feleségül veszi a hercegkisasszonyt. Ezt úgy csinálták meg, hogy a film legelején szereplő csókjelenetet egész egyszerűen kivágták és a

Kiütéses tifusz pusztít Kisenevben

Vesztegzár alá vették a várost

(Bucuresti—Bukarest, május 5. Az Uj Kelet tudósítójától.) Kisenev városi tanácsa legutóbbi ülésén a várost a kiütéses tifusztól megfertőzöttnek nyilvánította. Az orvosi hatóságok elrendelték erre a város egészségügyi zár alá vételét és a falvakról csak a legszükségesebb élelmiszerek behozatalát engedélyezik. Eddig körülbelül nyolcvan kiütéses tifusz megbetegedést jelentettek be, leginkább a mélyen fekvő

végére ragasztották. Néhol a magasabb erkölcsvédelem is közbelép, melynek érdekében kivágtak egy jelenetet a filmből, ahol egy pillanatra a nő meztelen háta villan elő.

A filmcenzura legujabb áldozatai közé tartozik Bródy Sándor „Szerető“ című filmdarabja, amelyet Budapesten betiltottak és ugyancsak betiltotta a „Vilmos huszárok“ című filmet, amely néhány nap múlva könyv alakban jelenik meg.

és közbiztonsági szempontból nem egészen kifogástalan alsóvárosból.

A város forgalmát, különösen a pályaudvar közelében megtartott vásárok elmaradása miatt, a közegészségügyi intézkedések megcsappantották. Azonban, minthogy a betegség aggasztó terjedéséről a városi tisztviselő nem kapott jelentést, valószínű, hogy a közeli napokban már enyhíteni fognak az egészségügyi záron.

Egy munkáspárti képviselő hitvány hazugnak nevezte Baldwin miniszterelnököt

Óriási botrányok között folyik az angol szakszervezeti javaslat vitája

(London, május 5. Az Uj Kelet tudósítójától.)

A szakszervezeti reformjavaslat vitája során az alsóház ma délutáni ülésén ismét viharos jelenetek játszódtak le. Baldwin miniszterelnök azzal kezdte beszédét, hogy több szakszervezet teljesen a szélsőséges kisebbségek befolyása alá került. A munkáspárt képviselőtagjai zajos ellenzéssel fogadták a miniszterelnöknek ezt a kijelentését. A nagy zajban az elnök több munkáspárti képviselőt rendreutasított, a nyugalmat azonban nem tudta helyreállítani. Baldwin óriási lármában folytatta beszédét, szavai azonban teljesen elvesztek a zajban. Beckett munkáspárti képviselő a miniszterelnököt hitvány hazugnak nevezte, ami viszont a konzervatív padsorokban váltott ki óriási felháborodást. Churchill pénzügyminiszter indítványt terjesztett a ház elé, amelyben Beckett képviselőnek öt ülésről való kizárását indítványozza. Minthogy Beckett nem volt hajlandó megkövetni a miniszterelnököt az elhangzott sértésért, az elnök szavazásra tette fel Churchill indítványát, amelyet az alsóház 321 szavazattal 88 ellenében magáévá tett. Beckett képviselő a munkáspárt tiltakozása közben el-

hagyta az üléstermet.

Baldwin ezután folytatta beszédét s kijelentette, hogy meggyőződése szerint a bányászszakszervezetekben határozottan a szélsőséges kisebbség jutott uralomra. A munkáspárt újabb lármás tüntetésbe kezdett, amelyre a konzervatív párt hasonlóan zajos közbekiáltásokkal válaszolt. Baldwin beszédének befejező részét már csak a gyorsíró-padokban hallották.

Baldwin beszédének befejezése után Clynes szólalt fel, aki kijelentette, hogy Baldwin szakadást igyekszik előidézni a munkásság között. Baldwin azonnal válaszolt Clynes felszólására és leszögezte, hogy a munkásmozgalom magától szakadt két részre. Mennél jobban megismerik az országban az új szakszervezeti törvény tervezetét, annál inkább fogják azt támogatni. Ha a munkáspárt az új választások főütközőpontjává a szakszervezeti reformjavaslatot akarja tenni, úgy a kormány a kihívást bizalommal fogadja el, mert kétségtelen, hogy nagy többséggel kerülne ki ebből a választásból. A vita ezután tovább hullámozott, változatlan hevességgel.

Orgazdasággal vádolt őrnagy a kolozsvári hadbíróóság előtt

(Cluj-Kolozsvár, május 5. Az Uj Kelet tudósítójától.) Demian Raul őrnagy, a kolozsvári 2. számú vasutasezred egyik parancsnoka állt ma vádlótként a kolozsvári VI. hadtest hadbíróóságának I. számú tanácsa előtt, amelyet a magasrangú vádlottra való tekintettel ezuttal átalakítottak. Grigorescu tábornok elnökölt, a tanács pedig ezredesekből és alezredekéből volt összeállítva. A vádirat szerint Demian őrnagy, mint a vasutasezred parancsnoka tudomással bírt azokról a lopásokról, amelyek nap-nap után történtek az állomás területén, tudott bizonyos fa-szállítmányok megdezsmálásáról, sőt a vád egyik tanujának vallomása szerint maga is utasította egyik katonáját a lopás elkövetésére.

A vádirat orgazdasággal vádolja meg az őrnagyot. A tárgyalás megkezdése után Demian őrnagy adta elő védekezését. Az őrnagy dossziét készítette magának, amelyben a vád minden egyes pontjára vonatkozólag cáfoló okmányokat gyűjtött össze. Több, mint három óráig tartott az őrnagy védekezése. Előadta Demian őrnagy, hogy a lopások a vasutasezrednél nap-nap után megismétlődtek. Ő több ízben utasította Crainic kapitányt, a század parancsnokát, hogy ne rejtegesse katonái bűneit, hanem járjon el ellenük a törvény teljes szigorával. Ez év februárjában nagy falopást fedeztek fel ismét, amelyben 7 katoná, egy káplár és egy őrmester is bele voltak keverve.

Mielőtt azonban a vizsgálatot megejthette volna, észrevette, hogy Crainic kapitány az ezredparancsnoknál tesz jelentést, anélkül, hogy

erről őt, mint közvetlen felettesét értesitené. Így alakult aztán ki ellene a vád, amelynek minden egyes pontjára vonatkozólag idézi a katonák vallomásait, amelyek szerint nem igaz, hogy ő azokban részt vett, vagy azokról tudott volna.

A tárgyalás megkezdése előtt egy igen érdekes incidens történt. Bretan volt őrnagy, a tolvaj katonák védője emelkedett szólásra. Előadta, hogy a kisebbségi sajtó képviselői különös figyelemmel kísérik a hadbíróóság tárgyalásait, amelyekről a legtöbbször hamis és elfogult tudósításokat közölnek. Epen ezért kéri a hadbíróóságtól, hogy rendeljen el zárt tárgyalást, mert ez a per a kisebbségi sajtó beállításában árthat a hadsereg presztizsének. Az indítványt maga Arama őrnagy, a vád képviselője, királyi ügyész utasította vissza, mire a hadbíróóság elvetette a védő különös és indokolatlan előterjesztését. A tárgyalás folytatását több tanu kihallgatása után péntekre halasztották.

— Spanyolországban a harmadszülött fiu kerül a trónra. Madridból jelentik: A „Matin“ jelenti, hogy Alfonz spanyol király megegyezett Primo de Riverával a trónöröklés kérdésében. Elhatározták, hogy a trón átszáll a harmadszülött Juan Infansra, mivel mindkét bátyja — akikre tulajdonképpen sor kerülne — beteges. A dolgot egyelőre titkolják, már csak azért is, mivel Juan még csak 17 éves és nagykorúságáig három év hiányzik.

előadja, hogy egy-egy Muradan nemzeti tanács ro-magyar katonákat, azok azt válaszol-nem három más az öreg Salamon

lők voltak azok a ből jöttek. tudhatták, hogy mon és annak van

tént, nincs kizárva, meg. ták voltak, azok iformisban voltak-e lott, hogy igen.

sapkában. rosságokat, de nem y vajjon Salamon

a cionista gárdák a, mintha a gyil- ak, az egyik ál-do- nu. Talostól hal- köztött Salamon Iz- rael tagja volt a

ása után Mitrasca g. Mitrasca jelen ozat elszállításánál. ek voltak. Ő nem ott a gyilkosságban lott.

tanuja. Ő a viz- mert a vádlottra, meggyilkolásában. enti, hogy nem ő termetű katonák

A védelem tanni bankigazgató hosszú áról. Ez a gárda állott, akik között non Izraelről nem más vezetője volt. rancsak a román gy a vádlott vette l.

n Izrael a cionista re senki sem em- a ki végül a had- után péntek reggel ág a per tárgya-

erifürdő RIEST-nél Szigoruan orth. — Mérsékelt árak. für Rituelle Speise-

matörök

papirosáruháza- ban szerezhetik Kérjen árjegyzé- ek gyári lerakata

orozott

tu re ki- l. Ér- ovits- lókai-

yen irányzat- sátoK meg a ak a nagy tá- kés eszközök- jét építi.

HIREK

Az Uj Kelet az egyetemes erdélyi és bánági zsidóság napilapja.
Szerkesztik: Giszkalay János és dr. Marton Ernő.
Felelős szerkesztő: Marton Ernő.
Az Uj Kelet cikkeinek utánnomását csak a forrás megjelölésével engedjük meg.

A mai naptár

— **Sándor jugoszláv király Bukarestbe érkezik a május 10-iki ünnepre.** Bukarestből jelentik: Sándor jugoszláv király hétfőn valószínűleg Bukarestbe érkezik, hogy részt vegyen a május 10-én Bukarestben tartandó román-jugoszláv válogatott meccsen, amely az általa adományozott Sándor serlegért kerül előtérre.

— **Mitileneu szerdán utazik a kisantant-konferenciára.** Bukarestből jelentik: Mitileneu külügyminiszter május 11-én, szerdán utazik Csehszlovákiába, hogy részt vegyen a kisantant konferenciáján, amely 13-án, pénteken fog megkezdődni.

— **A magyar kormány tengeri hajózási vállalatot létesít Fiumében.** Budapestről jelentik: A „Pester Lloyd” értesítése szerint a magyar kormány elhatározta, hogy egy magyar tengeri hajózási vállalatot létesít, amely Fiuméből rendszeresen tartaná fenn a forgalmat a Földközi-tenger keleti kikötőivel, amelyek a magyar kivitelnek már a békében is bázisai voltak.

— **Központosították Kolozsváron a kóser hus elárúsítását.** A kolozsvári ortodox zsidó hitközség előjárása még 1925-ben elhatározta, hogy a rituális hus árusítását központosítani fogja és pedig a hitközségi huscsarnokba, ahol elegendő hely van az összes kolozsvári zsidó mészárszékek befogadására. Erre a határozatra néhány sajnálatos körülmény készítette a hitközség akkori előjárását. A központi zsidó huscsarnokon kívül működő mészárszékek némelyike ugyanis a hitközség egyik legfontosabb jövedelmi forrása, a gabella körül olyan visszaéléseket követett el, amelyek révén mérhetetlen károk zúdultak a hitközségre. A határozat a rehajtására azonban csak most került sor, mert a mészárosok üzleteikkel kapcsolatos ügyeik lebonyolítására haladékot kaptak. Most végre az összes mészárosok — három nagyobb husüzem: ifjabb Pál Márton, Winkler Mór és Schnabel Herman kivételével — a központi csarnokban árusítják a kóser húst. A három nevezett mészáros a helyiség szűk voltával indokolja távolmaradását. A hitközség azonban ragaszkodik régi határozatához és a központi huscsarnokba bevonulni vonakodó mészárosok nem vehetik igénybe a metszőt. A kóser hus árusításából kizárt mészárosok a városhoz fordultak jogorvoslásért és beadványukban egy bizottság kiküldését kérték, amely állapítsa meg, közegészségügyi szempontból alkalmas-e a csarnok tulszűfoltosága. A bizottság csütörtökön délelőtt kiszállt a csarnokba és alapos vizsgálat után konstatálta, hogy a helyiség alkalmas még néhány újabb elárúsítóhely befogadására. A hitközség egyébként módot fog keresni arra, hogy a város periferiáin — az ottan lakó zsidóknak a messze utól való megkímélése okából — mégis visszahelyezzen néhány mészárosot, de természetesen gondoskodni kíván egyúttal arról, hogy a gabellaval történt visszaélések meg ne ismétlődhessenek.

— **A szovjet súlyos retorziót helyez kilátásba Borodinné rögtönítélő bíróság elé való állításáért.** Pekingből jelentik: A szovjet a egerélyesebb tiltakozást jelentette be a pekingi kínai kormánytól az ellen, hogy Borodinné és társait rögtönítélő bíróság elé állítsák, mert ennek esetén a legmesszebbmértő megtorló intézkedéseket helyezi kilátásba.

Megkezdődnek Róma és Belgrád között a közvetlen tárgyalások

Összehívták a fascistapártot a lira emelkedése miatt támadt gazdasági válság leküzdésére

(Róma, május 5. Az Uj Kelet tudósítójától.) Az olasz-jugoszláv konfliktusban ismét érdekes fordulatról számolnak be az újabb tudósítások. Még a tegnapi jelentések is olyanfokú feszültségről számoltak be, mely egy közeli fegyveres beavatkozás lehetőségével nyugtalanította az európai külpolitikai hangulatot.

Annál érdekesebb és meglepőbb a „Corriera dela Sera” értesülése, mely szerint Bodreio belgrádi olasz követ Marinkovich jugoszláv külügyminiszternél hosszas tárgyalásokat folytatott, amelyek eredményeképpen most már bizonyosra vehető, hogy Róma és Belgrád között a közvetlen tárgyalások rövidesen megindulnak.

A belgrádi kormánylapok szerint a jugoszláv kormány is feladta eddigi merev álláspontját és a tárgyalások folyamán Marinkovich

külügyminiszter utján közölte Bodrero belgrádi követtel, hogy Jugoszlávia nem ragaszkodik a tiránai szerződés megvitatásához. A jugoszláv lapok minden kerteles nélkül beismerik, hogy az újabb tárgyalásokat Jugoszlávia kezdeményezte, ami arra vall, hogy Jugoszlávia belátta, miszerint a sokáig tartó huzavona ebben a kérdésben tényleg háborus beavatkozásra vezetett volna, ami, tekintettel Olaszország katonai erejére, nagy kockázatot jelentett volna Jugoszláviára.

Milano, május 5. Mussolini elnökletével tegnap több javaslatot tárgyalt a fascistapárt, amelyekkel a lira óriási javulása által előidézett gazdasági válságot akarja elintézni. A kérdés a mai nap folyamán még minisztertanács elé kerül.

Olasz aspirációk a palesztinai mandátumra

Egy reakciós angol főur feltűnésikeltő cikke

(Cluj-Kolozsvar, május 5. Az Uj Kelet tudósítójától.) A világsajtóban nem egyszer merült fel annak az olasz aspirációnak a híre, amely a Palesztina fölötti mandátumot Olaszország részére igyekszik megszerezni. Különösen katolikus körökben támogatják ezt a törekvést, amely azonban nem kecségetett kilátással. Az angol-olasz baráti orientáció aprópjából újból felszínre került Olaszországban az az óhaj, hogy Anglia engedje át a mandatárius hatalmat Olaszországnak.

Ezt a törekvést Lord Rothmer, a reakciós és katolikus angol főur is támogatja. Lord Rothmer a „Daily Maily” hasábjain egy cikk keretében azt a javaslatot tette, hogy Anglia engedje át a mezopotámiai és palesztinai mandátumokat Olaszországnak. A cikk óriási feltűnést keltett és a különböző sajtóorganumokban élénk kommentálásra adott alkalmat.

— **Zita és Ottó nem mennek Budapestre.** Budapestről jelentik: Hivatalosan megcáfolják Zita és Ottó budapesti utjáról szóló híreket.

— **Goldis megkapta a felhatalmazást a konkordátum megkötésére.** Bukarestből jelentik: Lapjelentések szerint a legutóbbi minisztertanács felhatalmazta a Rómában tartózkodó Goldis minisztert a konkordátum aláírására. Az aláírás a legközelebbi napokban megtörténik.

— **Nem kerül sor jegyzékváltásra Anglia és az Unió között a szövetségi adósságok miatt.** Washingtonból jelentik: A kormány közölte az angol kabinettel, hogy a Mellon kincstári államtitkár és a princetowni egyetem rektora között a szövetségi adósságokra vonatkozólag lefolyt tárgyalások magajellegűek és nem teszik szükségessé, hogy Anglia és Amerika között emiatt diplomáciai jegyzékváltás következzen.

Csak kolozsvári Heinrich-féle

Szent László fertőtlenítő glicerinnel borotva-szappant használjunk.

— **A palesztinai intézmények segélyezésének kérdése a bécsi zsidó hitközség előjárásának gyűlésén.** Április 27-én tartotta a bécsi zsidó hitközség előjárása plenáris gyűlését, amelyen fontos indítványok felett döntöttek. Baurat Kepler beszéde után elfogadta az ülés a palesztinai célokra megszavazott 50.000 schillinget, amely összegből 7500 schillinget adományoznak a Keren Hajisuv, illetve az Aguda alapjának, 25.000 schillinget a Keren Hajjeszód és 15.000 schillinget a bécsi chalucteip részére, valamint 2500 schillinget a palesztinai munkáslap céljára.

* **Orvosi hír.** Dr. Fülöp az egyetemi belklinika volt orvosa, a Parik-szatórium orvosa, rendelőjét Strada Memorandului (volt Unió-u.) 10. sz. I. emeletre helyezte át. Rendel délután 2-4.

— **Crenian Aurélt véglegesítették Kolozsvar rendőrprefektusának.** Mai nap folyamán Bukarestből a vármegyei prefekturára megérkezett Crenian Aurel rendőrprefektusnak a királyi dekrétuma, amely őt állásában megerősítette. Mint delegált prefektus csaknem egy éve vezeti a kolozsvári rendőrséget és ez alatt valóban tanujelét adta annak, hogy magas állását a legnagyobb rátermettséggel és hivatottsággal tölti be. Végleges kinevezésének Kolozsvar polgársága osztatlanul örül, mert a rendőrprefektus működése alatt nemzetiségre való különbség nélkül a város minden rétegének őszinte tiszteletét vívta ki.

— **Kitört egy tengeralatti vulkán a Kaspi-tengeren.** Moszkvából jelentik: A Kaspi-tengerben a Kurinsk-fok mellett május 2-án éjjel egy tengeralatti vulkán kitört. Az erupció 15 percig tartott és helyén egy új sziget keletkezett.

* **Gratuláció.** A Gherlai Izr. Leányegylet ezuton is sok szerencsét kíván Kohn Etánka, Spitzer Izsákkal való eljegyzése alkalmából.

— **Halálra ítélt három lengyel kémét a szovjet törvényszék.** Moszkvából jelentik: A moszkvai forradalmi törvényszék három lengyel állampolgárt, akiket kémkedéssel vádoltak, tegnap halálra ítélt. Az elítélteket holnapután állítólag már ki is végzik.

— **Gyilkos diákkisasszony.** Stockholmból jelentik: Még ez év januárjában történt, hogy John Engblon kereskedőt Helsingforsban meggyilkolta találtak. A rendőrség nagy erővel indította meg a nyomozást, de csak most derítették ki, hogy a kereskedőt egy Mitineu Margit nevű 22 éves diákleány gyilkolta meg, aki a rendőrség előtt bevallotta tettét. Elmondotta, hogy 1923-ban alkalmazásban volt a kereskedőnél, hogy keresményével tanulmányait folytathassa. Ezt a foglalkozását azonban felbe kellett hagynia, mert a férfi szerelmével üldözte. Már akkor bosszút forralt ellene, de csak most jutott revolverhez. Megleste magányos sétáin a kereskedőt, akit hátulról leterített.

Hirdessen az Uj Keletben

Deák Fe

nagy az

SZINHLA

M.

Péntek: Dohnányi Beethoven (szám 404)

Szombat d. u. 3-k adás igen o tart Dr. Má

Szombat 8 órakor újdonság. E zatszám 400

Szombaton három föllépése új

Vasárnap d. e. 10-k Vasárnap d. u. 3, Vasárnap három

(Újdonság, 2 dor bucsuja)

Vasárnap este három bucsuföllépé

Hátfő: Játék a k adása. Poor Mihályfy bu

Tav
ujde

NEUMANN
fiu-
Piat

Mégis csak

„II

kellemes hatást h talmas utánzatok a valódi. Mindenü

Reszl

Cluj, Calea

Satnari egyedaru Cale

Ala

Reich B

Kötél- és l

Üzlet és iroda:

Telefon 6-49.

Tilott és ge

Gazda Gépl

Maló

Zsinegek, zsák

özött

gazdasági

Bodrero belgrádi m ragaszkodik a z. A jugoszláv beismerik, hogy zlávia kezdemé- Jugoszlávia be- huzavona ebben beavatkozásra ve- Olaszország ka- t jelentett volna

elnökletével teg- a fascistapárt, sa által előidézett tézni. A kérdés inisztertanács elé

átumra

z klerikális lap a világ katoliku- rténne, ha Olasz- ai mandátumot, rszág az egyetlen izmus legkevésbé ak is megnyug- átruházása. Ha dátumot, ez nem nemzetközi köz-

efelett a mandát- vethető át, ha működné Olaszor- y Olaszország is- asokat küldene ki, munkához szüksé-

legesítették Ko- k. Mai nap folya- yei prefekturára endörprefektusnak t állásában meg- efektus csaknem rendőrséget és ez- annak, hogy ma- termettséggel és ges kinevezésének nul örül, mert a att nemzetiségre s minden rétegé- si.

vulkán a Kaspi- A Kaspi-tenger- s 2-án éjjel egy erupció 15 percig keletkezett.

Izr. Leányegylet m Etánka, Spitzer ól.

engyel kémet a kvából jelentik: yszék három len- kedéssel vádoltak, ketet holnapután

ony. Stockholmból történt, hogy John ban meggyilkolva yel indította meg ették ki, hogy a t nevű 22 éves rendőrség előtt be- gy 1923-ban al- hogy keresményével foglalkozását azon- a férfi szerelmével lt ellene, de csak e magányos sétáin tett.

Keletben

Deák Ferenc-utcában
nagy üzlethelyiség azonnal átadó
Cim a kiadóban

SZÍNHÁZ - MŰVÉSZET
MAGYAR SZÍNHÁZ
Heti műsor
Péntek: Dohnányi Ernő és telményi Emil együttes Beethoven ünnepe (Főemelt helyárak. Sorozat- szám 404)
Szombat d. u. 3-kor: Csalódások (Utolsó ifjúsági elő- adás igen olcsó helyárakkal. Bevezető előadást tart Dr. Márton István. Sorozat 405)
Szombat 8 órakor: Az ügyvéd és férje (Párisi bohózat- ujdonság. Először. Poor Lili főlépésével. Sorozat- szám 406)
Szombaton háromnegyed 11-kor: A Békeffy-kabaré főlépése új műsor keretében (Sorozat 407.)
Vasárnap d. e. 10-kor: Mozi-előadás gyermekek számára. Vasárnap d. u. 3, 5 és 7-kor mozi-előadás.
Vasárnap háromnegyed 9-kor: Az ügyvéd és férje (Ujdonság, 2-odszor, Marsi Gizi és Forgács Sán- dor bucsuja. Sorozat 408.)
Vasárnap este háromnegyed 11-kor: A Békeffy-kabaré bucsufőlépése új műsor keretében. (Sorozat 410.)
Hétfő: Játék a kastélyban. (Az idei évad utolsó elő- adása. Poor Lili, Janovics Jenő, Hoykó, Kemény, Mihályfy bucsuja. Sorozat 409.)

Tavaszi ujdonságok
megérkeztek
NEUMANN M. Cluj férfi- és fiu-ruha áruháza, Piata Unirii 14.

Mégis csak legjobb a késnélküli
„IDEAL”
borotváló por, mely az ország területén higienia szempontból a legjobban elismert borotváló szer, az arcot nem marja, kellemes hatást hagy utána. Ovakodjunk az ár- talmas utánzatoktól. Csak az „IDEAL”, felírású a valódi. Mindenütt kapható. Egyedüli készítője:

Reszlíng József
fodrász
Cluj, Calea Reg. Ferdinand 30.
Satmari egyedárusítója Imperial parfumerie, Calea Traian No 2.

Alapított 1874.
Reich B. Károly Fiai
Kötél- és kendergyárosok
Üzlet és iroda: BULV. REG. MARIA 15.
Telefon 6-49. ARAD Telefon 6-49.
Tilolt és gerebenezett kenderok
Gazdasági kötélárak
Géphajtó kötelek
Malomhevederek
Zsinegek, zsákok, vízmentes ponyvák stb.

Közgazdaság
Kereskedelmi, ipari és politikai notabilitások országos szervezetet alakítanak Berlinben a román-német gazdasági kapcsolatok kimélyítésére

(Berlin, május 5. Az Uj Kelet tudósítójától.) Német ipari és kereskedelmi körökben a nagy fontosságú tervvel foglalkoznak, hogy a dél-európai piacokkal való gazdasági összeköttetések kiépítésére magánjellegű gazdasági szövetséget hozzanak létre Súdeuropäischer Wirtschaftsband elnevezés alatt. Ez lesz az országos szervezet, amelynek ugyancsak magánjellegű külön bizottságai lesznek minden egyes délkelet-európai állam részére.
Az az albizottság, amely a Romániával való gazdasági kapcsolatok kimélyítésére kap megbízást, többek között a következő tagokból fog állani: dr. Gutt- mann, a Dresdner Bank vezérigazgatója, dr. Bonn a Deutsche Banktól és Soberheim, a Kommerz und Privatbank igazgatója, míg a nehézipart egyelőre dr. Eichberg, az AEG és a Linke-Hoffmann vezérigazgatója, dr. Berkemayer, a Koks-Werke und Chemische Fabrik A.-G. vezérigazgatója fogják kép-

Országos kongresszuson tiltakoznak a borkereskedők a túlzott vámok ellen. Május 15-ikén tartja a temesvári Lloyd-klub helyiségében első évi közgyűlését az Erdélyi és Bánsági Bórke- reskedők Egyesülete. Az intern ügyekkel foglalkozó közgyűlés után ugyanott országos kongresszus lesz, amely követelni fogja a bórvmok csökkentését. A bórkereskedők és a cipészek érvevonatkozó ismeretes kívánsága annál indokoltabb, mert a belföldi gyárak kommerce-áruban a szükségletnek alig felét fedzik, finom bóröket pedig egyáltalán nem állítanak elő és így a vámemelés egyenesen, káros volt ugy a kereskedőkre és a cipőiparosokra, mint a fogyasztó- közönségre. A vámkérdésen kívül az országos kongresszus programján a következő pontok szerepelnek: felületmérés, talpnehezítés és hitelkérdés.
A nagyiparosok nincsenek megelégedve a vámemeléssel. Bukaresti jelentés szerint teg- nap délelőtt az UGIR négy vezetőségi tagja és pe- dig Constantin Basila elnök, C. R. Mircea vezér- igazgató, C. Orghidan fémipari elnök és W. Diner- mann textilgyáros küldöttségileg megjelent Berlescu iparügyi miniszternél, akinek memorandumot adtak át a nagyipar vámsérrelmei ügyében. A memoran- dum szerint a nagyipar csak látszólag kapott vám- védelmet az új tarifával, amelynek egyes jegyzetei azonban illuzóriussá teszik a vámemelés által köve-

tett iparpártolási elv megvalósulását. A küldöttség azon kívánságának adott kifejezést, hogy ezeket a jegyzeteket ne a pénzügyminisztérium alkalmazza, hanem az iparügyi minisztérium, amely közvetlen nexusban van a gyáriparral és így jól ismeri a bel- földi ipar reális helyzetét. Az intervenció eredmé- nyéről a delegáció holnap fog beszámolni az UGIR rendes évi közgyűlésének, amelyre az összes szak- minisztereket is meghívták. A gyáriparosok május 6-iki közgyűlésén érdekes vita várható az aktuális gazdasági problémákról és mert az UGIR évi je- lentése polemizáló módon veti fel a nagyiparnak a kereskedelemhez és az agrártermeléshez való viszony- nyát, valószínűnek látszik, hogy a tárgyhöz a meg- hívott miniszterek is hozzá fognak szólni. A kolozs- vári UGIR-körzet delegátusai tegnap este utaztak el a közgyűlésre.

Félszázalékkal magasabb volt az áprilisi index. A bukaresti „Argus” adatai szerint áprilisban félszázalékkal drágult az élet a márci- usi árakkal szemben. Az élelmiszerek index- száma az 1916. augusztusival szemben március- ban 50.48, áprilisban 50.74, a ruházati cikkeké 67.70-ről 69-re emelkedett, egyéb áruknál 35.54-ről 34.98-ra csökkent az index, amely általánosságban 51.57-szeres drágulást mutat az 1916. augusztusi árakhoz viszonyítva.

Tőzsde

Egész napi lanyha és üzletellen irányzat után estére a piac minden különösebb indokolás nélkül megszilárdult. Bukarestből keresletet jelentenek.

Devizák	Kolozsvár	Zürich		Páris	Buka- rest	Buda- pest	Bécs	Prága	New- york
		nyitás	zárlat						
Zürich	3230-3240	—	—	491	3230	11024	13660	650 ¹ / ₄	1923 ¹ / ₂
Newyork	167-168	51994	51994	2552	167	57320	71020	3376 ¹ / ₂	—
London	816-818	2526 ³ / ₄	2526 ⁷ / ₈	12405	814	2785 ¹ / ₄	3451 ¹ / ₂	16407	48593
Páris	670-680	2037 ¹ / ₂	2037	—	654	2247 ¹ / ₂	2783 ¹ / ₂	13265	39187
Milano	890-900	2682 ¹ / ₂	2737 ¹ / ₂	133 ³ / ₄	880	3002 ¹ / ₂	3722	178 ¹ / ₂	525 ¹ / ₄
Prága	498-500	1540	1540	7575	494	1697 ¹ / ₂	2104	—	296 ¹ / ₄
Budapest	2930-2940	—	—	—	2950	—	12382	590 ¹ / ₂	—
Belgrád	—	91312	913 ¹ / ₄	—	290	1007	124737	5945 ¹ / ₂	176
Bukarest	—	331 ¹ / ₂	331	1640	—	346	450 ¹ / ₂	2170	63 ¹ / ₂
Varsó	—	5812	58 ¹ / ₈	—	—	6410	7948	378 ¹ / ₂	—
Bécs	2370-2380	7320	7317 ¹ / ₂	—	2360	8070	—	475 ¹ / ₄	—
Berlin	3980-3900	12321	12321	605	3980	13586	16828	80010	—

Száz lej árfolyama: Zürich (utó) 331¹/₂ Páris 1640, Budapest 346, Bécs 45050, Prága 2170.

Kolozsvári Takarékpénztár és Hitelbank Rt.
Cluj, Piata Unirii 7. szám. — Fiókjai: Dés, Dicsőszentmárton, Gyulafehérvár és Marosvásárhelyen. Saját tőkét 77 millió lej. — Affiliált intézetei: Tordaaranyos-Vármegyei Takarékpénztár r.-t. Tor- dán, Alsófehérvármegyei Gazdasági Bank és Takarékpénztár r.-t. Nagenyed, Udvarhelymegyei Taka- rékpénztár r.-t. Székelyudvarhelyen és Sz.-Keresztúron, Szászrégenvidéki Takaré- és Hitel r.-t. Szász- régenben és népbank r.-t. B.-hunyanon. Minden bankügyletet legelőnyösebben végez. Engedélye- zett devizahely. Aruraktárai a vasut mellett.

Harmincmilliárd-lejes kölcsönajánlatot kapott a kormány egy francia-holland-svájci konzorciumtól

A fővárosnak 2,5 százalék mellett harmincmilliárdos angol kölcsönt ajánlanak

(Bucuresti-Bukarest, május 5. Az Uj Kelet tudósítójától.) Mialatt Lepadatu volt pénzügy-miniszter most referál a kormánynak a német bankok 200 millió és 250 millió kölcsönajánlatáról és Manoilescu pénzügyi államtitkár szobátig meghosszabbította bécsi tartózkodását ugyan- csak a kölcsöntárgyalások ügyében, addig a kormány újabb külföldi kölcsönajánlatot kapott. Az „Argus” jelentése szerint az amszterdami „Allgemeine Handelsblad” című lap közli, hogy egy francia-holland-svájci konzorcium 30 milliárd-lejes kölcsönajánlatot tett Romániának 10 évre. Ennek az összegnek a harmadrésze a Párisban kibocsátott román kölcsönök konszolidálására fog szolgálni, míg 5 milliárd, tehát a kölcsönnek hatodrésze pedig a svájci kézben levő román bonok szelvényeinek biztosítására lenne fordítandó.

Ezzel egyidejűleg az elutasított 10 milliós dollárkölcsön után ma a főváros tanácsa újabb kölcsönajánlatot kapott a londoni Investment Banktól, amely 2 és félmillió készpénzkölcsönt ajánl 2,5 százalékkal, 78-as kibocsátási árfolyamon 30 évi amortizációra. Az első részlet 5 év múlva volna fizetendő.

A személyszállító vonatokkal továbbított árúk új fuvardíja. Bukarestből jelentik: Az államvasutak üzemigazgatósága május elseji érvénnyel elhatározta, hogy azon gyorsárúk után, amelyeket a fuvarlevél szerint gyors, személy, vagy vegyesvonattal kell továbbítani, a következő szállítási díjak fizetendők: Ha az árut csomagokban adják fel, a személypodgyász megfelelő illetékének kétszerese fizetendő, míg ha fuvarlevelenként és vagononként legalább 5000 kilogram árut adnak fel, csak a rendes személypodgyásztarifa fizetendő.

Nyolc új gőzöst vásárol a Román Tengerhajózási Társulat. Bukarestből jelentik: A közlekedésügyi minisztérium alá tartozó Serviciul Maritim Roman igazgatósága elhatározta, hogy különböző európai hajógyáraknál nyolc új tengeri gőzöst rendel, amelyek közül három a legmodernebb kényelemmel berendezett személyszállító hajó, a többi öt pedig teherhajó lesz. A kereskedelmi flotta kiegészítésére vonatkozólag több olasz, francia, angol, német, dán és holland hajógyár már ajánlatot is tett a kormánynak. Az ajánlatok részletes letárgyalására a hajógyárak hivatalai megbízottakat foglalkoztatnak Bukarestbe küldeni. A megrendelésre váró hajók ürtartalmát még nem állapították meg, de annyi bizonyos, hogy az új hajók nagyobb ürtartalmuak lesznek valamennyi forgalomban levő hajóknál. A

külföldi hajógyárak megbízottai május 16-án ülnek össze a közlekedésügyi minisztériumban, ahol Valeanu miniszter és G. Margineanu tengernagy jelenlétében le fogják tárgyalni a beérkezett ajánlatokat.

A széria-autók új elvámolási rendje. A pénzügyminisztérium rendelkezése értelmében a széria-autók elvámolása ezentúl nem az eddigi rend szerint fog történni, amelynél az autó bruttó súlyát vették alapul és abból 25 százalékot levonásba helyeztek, mert ez az eljárás egyes gyártmányoknál káros volt az importőrré. A jövőben az importőr kivásárolására és felelősségére minden egyes széria-márkából egy gépet csomagolás nélkül fognak lemérni a nettó súly megállapítására és a többi hasonló gyártmányú és típusú gépeknél, amelyeket később fognak importálni, ugyanezt a nettó súlyt fognak külön mérés nélkül a megfelelő vámlétekekkel mérni. Ez a miniszteri rendelkezés csak a vámtarifa 1361, 1362 és 1363 tétele alatt foglalt autómobilokra alkalmazható.

A CFR sürgősen megfizeti a kártérítések és a többletfizetéseket. Az ország kereskedelmének és iparának egyik legrégebbi és legsúlyosabb sérelmének megszüntetését határozta el tegnap a CFR vezérigazgatósága, amikor utasította az államvasutak kereskedelmi

osztályát, hogy őszig, illetve november elsejéig intézze el az összes reklamációkat, amelyek abból származnak, hogy a feladókkal tévesen nagyobb fuvardíjat fizetettek, vagy pedig azokra a károkra vonatkoznak, amelyek az árúk szállításközbéli elkallódásával, vagy megdézsmálása miatt érte a kereskedőket és gyár- iparosokat. Ion Miclescu, a CFR kereskedelmi osztályának tegnap kinevezett új igazgatója már meg is tette a szükséges intézkedéseket az ilyen természetű igények mielőbbi kielégítésére.

APRÓHIRDETÉSEK

Egyszeri közlésnél egy szó 5 lej, vastagabb betűvel 10 lej. Legkisebb apróhirdetés 50 lej. Állás-keresőknek 30% kedvezmény. Apróhirdetések díja előre fizetendő. Jelzés lezlet csak egy továbbított ha portobélyeg mellékelve van. **Eljegyzési hírek díja 250 lej, előfizetőknek 150 lej.**

Schochet ubodek münche erstklassiger bál-tenile mit angenehmer hoher Baritonstimme, praktischer und geübter bál köre, sucht Posten per sofort oder 15. Juni, eventuel später, in einer grösseren Neologen oder Status-quo-Gemeinde, geht auch als Gemeindevorstand und Chevreh-Schames, verfügt über grössere Kautions. Grosser Kurort wird bevorzugt. Anfragen an die Administration dieses Blattes. 2656

Ügyes kifutófiu felvétetik. Cim a kiadóban.

Ügyes akvizitort kerestink előfizetők és hirdetések felvételére. Cim a kiadóban.

Román, angol, francia, német, magyar fordítások. Levelek (cégeknek hónapra), kérvények, periratok, tudományos, műszaki, közgazdasági, irodalmi cikkek stb. Másolások, sokszorosítások. Dr. Mandel, Strada Ratiu (v. Kötö-u.) 3. Telefon 831.

Eladó két roletta, ajtókal, auslaggal, teljes felszereléssel és egy padláslepcső. Értekezni Rudolf-ut 40. háztulajdonosnál. 2647

Eladó jutányos áron rövid ideig használt nyitott autóbusz. Megtekinthető Kohn Samuel malomtulajdonosnál, Targumures. 2653

Szürke férfiföltöny közep-termetre eladó, Erzsébet-ut 6, földszint

Barzel fierarie vasüzlet

Cluj-Kolozsvár P. M. Viteaz 13.

Telefon 10-43

MEGHIVÓ.

Az Erdélyi Bank és Takarékpénztár Részv. Társ.

Cluj, 1927. évi május hó 14-én délután 5 órakor, saját székházában — Piața Unirii (v. Mátyás király-tér) 32. sz. tartja

32. évi rendes közgyűlését

amelyre a t. részvényeseket meghívjuk.

Cluj, 1927. április hó. Az igazgatóság

TÁRGYSOROZAT:

1. Az igazgatóság jelentése az 1926. üzletéről.
2. A felügyelőbizottság jelentése.
3. Az 1926. évi mérleg és nyereség-vesztés számla jóváhagyása, határozathozatal a nyereség felosztása tárgyában.
4. Határozat a felmentvény tárgyában.
5. Alapszabály módosítás.
6. Igazgatóság kiegészítése.

7. A felügyelőbizottság választása és tiszteletdíjának megállapítása.
8. Esetleges indítványok.

Azok a részvényesek, akik a közgyűlésen résztvenni óhajtanak, legkésőbb 1927. május 9-ig tegyék le részvényeiket a bank főpénztáránál, vagy valamelyik fiókjánál, vagy a Banca Chrissoveloni S. A. R. Bucuresti főpénztáránál, átvételi elismervény ellenében.

VAGYON

Mérlegszámla

TEHER

Készpénzkészlet	17,632,516		Részvénytőke		40,000,000
Bankári követelések	65,932,965	83,567,481	Tartalékalap	3,500,000	
Értékpapírok		9,332,749	Kétes köv. tartalékalapja	5,000,000	8,500,000
Váltótárca		105,189,328	Fel nem vett osztalék		129,792
Adósok		207,631,098	Betétek		357,996,442
Jelzálogkölcsönök		322,178	Visszlesz. a Banca Nationalánál		4,515,000
Ingatlanok		8,796,975	Átmenő tételek		17,279
Ovadékok és kezességek Lei 7,697,921—			Ovadékok és kezességek Lei 7,697,921—		
		414,839,809	Nyereség		3,681,296
					414,839,809

TEHER

Veszteség-nyereség számla

JÖVEDELMEK

Üzleti költségek		20,524,648	Tiszta kamatjövedelem		23,770,782
Adók		1,140,847	Különféle nyereségek		2,774,280
Kétes követelések tartalékalapja	2,201,424		Házbérlőjövedelem		1,003,153
Nyereség	3,681,296	5,882,720			
		27,548,215			27,548,215

Cluj, 1926. december 31.

Az Igazgatóság nevében:

Conrad Ottó

P. O. Vassalopol

Hargitay Bertalan, ügyvezető igazgató

A könyvelésért Szabó Márton cégjegyző

A bázei
terme ez év
menyek szín
kelő szobáit
polgárok dél
teni, hangos,
zások zaja fo
Zwingli Ulri
nagyterméne
csodálkozva
ejnye, minth
cokat és ezel
Tell Vilmos
hosszu nyug
alatta nyüzsg
emlék motoz
dehát Istener
is szabad fele
s, a klassziku
le a terembe
minden sarok

Bizony na
nyár utolsó
nagytermében
nyit
ben
ben
taná
hogy
Harn
atmc
rem
tör
szé
me
zsidó

Nem ötlet
a cionista vég
cionista világ
a tizenötödik
a történelmi
látás kapcsán
jének lelkébe
törni, ábra v
idézzék a mo
néhány lelkes
világgal szem
elfelejtett zsi
résztvevőire
ismerés, amel
teremben önt
wolt, ist es
év zsidó tört
hogy miként
áldozatkészég
élettel teljes

Amikor H
össze a világ
fantasztáknak
őket, akiket
akik megvaló
nak. De már
változott ez
— írja Herzl
naplójába. V
jövelele volt
mámorosodta
kal széledtek
volt Bazelbe
rom napján,
kritikának ez

Sokan jöt
de elment a
zsidó nemzet
mos sebtől v
lottnak hitt,